

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 27 maja 2024 r.
znak sprawy: BM.zp.058.26.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 2572 w sprawie braku działań rządu wobec trudnej sytuacji rolników.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 2572, złożoną przez Pana Posła na Sejm RP Macieja Małeckiego, w sprawie braku działań rządu wobec trudnej sytuacji rolników, poniżej przedstawiam następujące wyjaśnienia w głównych, pogrupowanych tematycznie, kwestiach wskazanych w piśmie (z uwzględnieniem wsadów z Min. Klimatu i Środowiska oraz Min. Finansów):

- 1. Czy rząd planuje zmiany w przepisach krajowych w zakresie systemu kontroli produktów roślinnych lub zwierzęcych? Czy planowane jest podjęcie działań na forum UE przez rząd w zakresie zmian dot. systemu bezpieczeństwa żywności na terenie Unii Europejskiej? Jeśli tak, to jakie działania są planowane i na jakim są etapie?***

W zakresie kwestii realizacji szczegółowych kontroli fitosanitarnych i weterynaryjnych na granicach, rolnicy często wskazują, że należy wzmocnić system kontroli na granicy w taki sposób, aby zapewnić, że produkty, które nie zostały wyprodukowane w ramach systemów tożsamych do wymaganych na terenie Unii Europejskiej, nie powinny wjechać do Polski, bo nie powinny zostać wpuszczone na teren UE.

W ostatnim okresie niewłaściwie używa się w przestrzeni publicznej terminu „kontrola fitosanitarna” w odniesieniu do wszystkich kontroli, jakim poddaje się materiał roślinny, a przede wszystkim w odniesieniu do kontroli sanitarnej (przeprowadzanej pod kątem czynników niebezpiecznych dla konsumenta, takich jak pozostałości środków ochrony roślin i innych substancji chemicznych, skażeń mikrobiologicznych) wykonywanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Graniczna kontrola fitosanitarna towarów importowanych z państw trzecich, przeprowadzana przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN),

zapobiega zawleczeniu na obszar kraju i szerzej – na obszar Unii Europejskiej agrofagów (szkodników i sprawców chorób roślin), które mogą wywołać istotne szkody gospodarcze w polskiej i w unijnej produkcji roślinnej.

Zasady przeprowadzania granicznej kontroli fitosanitarnej uregulowane zostały na poziomie prawa unijnego: poprzez stosowane w sposób bezpośredni i jednolity we wszystkich państwach członkowskich przepisy rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625¹ oraz 2016/2031², a także rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2072³.

Przesyłki objęte regulacjami fitosanitarnymi są poddawane kontroli dokumentacji, kontroli identyfikacyjnej i bezpośredniej (zdrowotności) przeprowadzanej przez inspektorów oddziałów granicznych PIORIN.

W przypadku importu z Ukrainy, granicznej kontroli fitosanitarnej podlegają świeże owoce i warzywa, nasiona przeznaczone do siewu, w tym ziarno zbóż przeznaczone do siewu, rośliny do sadzenia, części roślin – świeże, wybrane gatunki drewna oraz używane maszyny rolnicze (nasiona zbóż przeznaczone do siewu – stwarzające największe potencjalne ryzyko zawleczenia agrofagów, są kontrolowane w 100%).

Biorąc powyższe pod uwagę graniczna kontrola fitosanitarna przeprowadzana jest na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo fitosanitarne kraju oraz Unii Europejskiej i obecnie nie są planowane zmiany tego systemu.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej (IW), podległej ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, kontrolują import przesyłek:

- 1) zwierząt;
- 2) **produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi;**

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych);

² rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013, (UE) nr 652/2014 i (UE) nr 1143/2014 oraz uchylające dyrektywy Rady 69/464/EWG, 74/647/EWG, 93/85/EWG, 98/57/WE, 2000/29/WE, 2006/91/WE i 2007/33/WE;

³ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/2072 z dnia 28 listopada 2019 r. ustanawiające jednolite warunki wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin i uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 690/2008 oraz zmieniające rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/2019;

3) **produktów pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi** (w tym pasz zawierających elementy pochodzenia zwierzęcego);

4) **pasz niezawierających tkanek zwierząt** - zbóż przeznaczonych na cele paszowe oraz innych pasz pochodzenia roślinnego.

Graniczny lekarz weterynarii jest organem właściwym do prowadzenia urzędowej kontroli, w punktach kontroli granicznej (BCP), przywożonych na terytorium UE przesyłek, w oparciu o przepisy rozporządzenia (UE) nr 2017/625⁴, która obejmuje kontrolę:

- **dokumentów** - weryfikację świadectw urzędowych, poświadczeń urzędowych oraz innych dokumentów, w tym dokumentów o charakterze handlowym, które muszą towarzyszyć przesyłce;

- **identyfikacji** - sprawdzenie, czy zawartość i oznakowanie przesyłki, plomby i środki transportu odpowiadają informacjom zawartym w świadectwach urzędowych, poświadczeniach urzędowych lub innych dokumentach towarzyszących przesyłce;

- **bezpośrednią** - inspekcję towarów oraz w stosownych przypadkach oględziny opakowania, środków transportu, oznakowania i temperatury, a także pobieranie próbek do analiz, badania lub diagnostyki oraz inne kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z przepisami prawa.

W odniesieniu do bezpieczeństwa zdrowotnego importowanej żywności, w kompetencji organów IW leży nadzór wyłącznie nad żywnością pochodzenia zwierzęcego oraz w określonych przypadkach nad tzw. żywnością złożoną, czyli żywnością, która zawiera w swym składzie składniki pochodzenia zwierzęcego i roślinnego. W pozostałych przypadkach kontrole żywności importowanej, przeprowadzane są przez Państwową Inspekcję Sanitarną podległą Ministrowi Zdrowia.

W ramach ww. kontroli, każda przesyłka produktów pochodzenia zwierzęcego podlega kontroli dokumentacji - najczęściej jest to świadectwo zdrowia, w którym poświadczono są określone warunki dla przywożonego towaru. Kontrola identyfikacji i kontrola bezpośrednia prowadzone są z częstotliwością określoną w przepisach UE. W ramach kontroli bezpośredniej pobierane są wrywkowo próby do badań laboratoryjnych, m.in. w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, pozostałości leków weterynaryjnych, pestycydów oraz skażeń radioaktywnych.

Urzędowa kontrola przywożonych z państw trzecich (w tym z Ukrainy) pasz niezawierających tkanek zwierząt i zbóż przeznaczonych na cele paszowe

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (Dz. Urz. UE L 95 z 7.4.2017, str. 1-142, z późn.zm.);

wykonywana jest w oparciu o przepisy krajowe – art. 46 ustawy o paszach⁵ (przepisy unijne nie uwzględniają konieczności takiej kontroli) - każda przesyłka pasz, w tym zbóż przeznaczonych na cele paszowe, poddawana kontroli urzędowej na granicy podlega weryfikacji dokumentów towarzyszących przesyłce (świadectwo zdrowia nie jest wymagane przepisami prawa), natomiast częstotliwość kontroli identyfikacji i kontroli bezpośredniej wynika z przeprowadzanej przez Inspekcję Weterynaryjną analizy ryzyka zgodnie z art. 44 rozporządzenia (UE) nr 2017/625.

Podczas urzędowej kontroli, graniczny lekarz weterynarii ma prawo pobrać próbki do badań laboratoryjnych - zgodnie z Planem Urzędowej Kontroli Pasz (opracowanym przez Głównego Lekarza Weterynarii) lub z tzw. „podejrzenia”, jeżeli ma wątpliwości w stosunku do danej przesyłki.

Należy również mieć na uwadze, że powiatowi lekarze weterynarii pełnią nadzór nad wszystkimi podmiotami sektora paszowego w kraju. W ramach nadzoru sprawowanego nad podmiotami importującymi i/lub wprowadzającymi do obrotu pasze, pobierane są próbki do urzędowych badań laboratoryjnych, zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 2 ustawy o paszach oraz art. 14 lit. h rozporządzenia (UE) 2017/625.

W przypadku uzyskania informacji o niezgodnym wyniku badań, powiatowy lekarz weterynarii, zgodnie z art. 50 ust. 4 ustawy o paszach, niezwłocznie podejmuje działania mające na celu niedopuszczenie do wykorzystania takiej paszy w żywieniu zwierząt. Ponadto, powiatowy lekarz weterynarii, w zależności od poczynionych ustaleń i zakresu nieprawidłowości, stosuje katalog działań przewidzianych w art. 138 rozporządzenia (UE) 2017/625 (m.in. wycofanie towaru lub jego zniszczenie).

W przypadku, gdy importowana przesyłka nie spełnia wymagań przywozowych (stwierdzenie uchybień, nieprawidłowości, niezgodne wyniki badań laboratoryjnych, błędne oznakowanie lub brak oznakowania produktu), organy urzędowej kontroli na granicy podejmują działania mające na celu niedopuszczenie do wykorzystania, w żywieniu ludzi lub zwierząt, zakwestionowanego produktu – nie zostaje wydana decyzja zezwalająca na wwóz na terytorium UE, towar nie jest dopuszczony do obrotu, a przesyłka podlega odesłaniu do państwa pochodzenia lub zniszczeniu.

Ponadto, w związku z trudnościami na rynkach rolnych państw graniczących z Ukrainą, KE wprowadziła środki zapobiegawcze dotyczące niektórych produktów pochodzących z Ukrainy. W świetle nieprzedłużenia przez KE ww. unijnych środków ochronnych, został wprowadzony bezterminowy zakaz przywozu niektórych produktów rolno-spożywczych pochodzących z Ukrainy do Polski⁶. Zakaz dotyczy m.in. niektórych rodzajów zbóż, nasion oleistych, śrut czy makuchów. Z zakazu został wyłączony tranzyt.

Podsumowując, kompetencje dla organów Inspekcji Weterynaryjnej do kontroli nadzorowanych przez tę Inspekcję towarów są odpowiednie, kontrole urzędowe odbywają się przede wszystkim w oparciu o przepisy UE (takie same dla wszystkich

⁵ Ustawa z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1149);

⁶ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 września 2023 r. w sprawie zakazu przywozu z Ukrainy produktów rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1898).

państw członkowskich UE), a w określonych przypadkach również w oparciu o przepisy krajowe.

W odniesieniu do kwestii produkcji w państwach trzecich w warunkach tożsamyh, jak w UE, należy zauważyć, że zgodnie z przepisami UE dotyczącymi bezpieczeństwa żywności i pasz, żywność i pasze przywożone na terytorium UE (w tym terytorium RP) w celu wprowadzenia na rynek musi być zgodne z wymogami unijnego prawa żywnościowego lub warunkami uznanymi przez Unię Europejską za przynajmniej im odpowiadające, albo w przypadku gdy istnieją określone umowy między Unią Europejską i państwem trzecim, być zgodna z wymogami zawartymi w tych umowach.

Dodatkowo, przywóz żywności pochodzenia zwierzęcego możliwy jest wyłącznie z państw trzecich lub jego regionów, lub kiedy właściwe, z zakładów w państwach trzecich znajdujących się na listach ogłaszanych przez Komisję Europejską. Państwo trzecie może zostać umieszczone na ww. listach wyłącznie, gdy Komisja zatwierdzi przekazany jej przez dane państwo trzecie wniosek, któremu towarzyszą stosowne dowody i gwarancje, że dane zwierzęta i towary z przedmiotowego państwa trzeciego spełniają stosowne wymogi z zakresu przepisów dotyczących bezpieczeństwa żywności.

Komisja podejmuje decyzję w sprawie ww. wniosku, uwzględniając m.in. następujące kwestie:

- a) prawodawstwo państwa trzeciego w danym sektorze;
- b) strukturę i organizację właściwych organów państwa trzeciego oraz jego służb kontroli, przyznane im kompetencje, gwarancje, jakie mogą być zapewnione w odniesieniu do stosowania i egzekwowania prawodawstwa państwa trzeciego mającego zastosowanie do danego sektora, oraz wiarygodność procedur urzędowej certyfikacji;
- c) przeprowadzanie przez właściwe organy państwa trzeciego właściwych kontroli urzędowych oraz innych czynności, aby ocenić istnienie zagrożenia dla zdrowia ludzi lub zwierząt;
- d) regularność oraz szybkość dostarczania przez państwo trzecie informacji dotyczących istnienia zagrożenia dla zdrowia ludzi lub zwierząt;
- e) gwarancje udzielone przez państwo trzecie, że zakłady z których wywozi się zwierzęta lub towary do Unii, spełniają wymogi równoważne z tymi, o których mowa w przepisach UE oraz są poddawane regularnym i skutecznym kontrolom przez właściwe organy państwa trzeciego;
- f) ustalenia z kontroli przeprowadzanych przez Komisję w państwie trzecim;
- g) wszelkie inne informacje lub dane dotyczące możliwości państwa trzeciego w zakresie zapewnienia wprowadzania na terytorium Unii wyłącznie zwierząt lub towarów zapewniających taki sam lub równoważny poziom ochrony.

Komisja usuwa państwo trzecie lub region państwa trzeciego z wykazu, gdy przestają być spełniane warunki uprawniające do umieszczenia w tym wykazie.

Podsumowując, żywność pochodzenia zwierzęcego i pasze przywożone z państw trzecich muszą spełnić takie same lub tożsame wymagania w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego jak te produkowane na terytorium UE, a kontrole urzędowe przeprowadzane w punktach kontroli granicznej obejmują szeroki zakres badań, również w kierunku pozostałości antybiotyków i innych środków wykorzystywanych do leczenia zwierząt. W związku z powyższym, Ministerstwo nie prowadzi prac w zakresie zmiany systemu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności pochodzenia zwierzęcego.

2. Czy Ministerstwo planuje wdrożenie programów pomocowych ze środków krajowych, dla hodowców zwierząt, w szczególności trzody chlewnej? Jeśli tak, to jakie wsparcie jest planowane i jakie będą zasady tych programów?

Aktualnie w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie są prowadzone prace legislacyjne, których celem byłoby wprowadzanie zakazu chowu i hodowli zwierząt gospodarskich, w tym zwierząt futerkowych.

Produkcja zwierzęca, w tym kwestie związane z hodowlą zwierząt i wsparciem postępu biologicznego, są traktowane jako nierozzerwalny element rolnictwa w Polsce niezbędny dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego.

Realizowane są przy tym zadania dotyczące określania zasad i kierunków wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na wspieranie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej w zakresie hodowli i ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich. W ramach tych zadań pozostaje wsparcie hodowli zwierząt gospodarskich, związane z udzielaną pośrednio pomocą dla hodowców w formie subsydiowanych usług polegających na:

1) prowadzeniu ksiąg hodowlanych (pomoc o stawce do 100% kosztów kwalifikujących się do objęcia dotacją),

2) prowadzeniu oceny wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt (pomoc o stawce do 70% kosztów kwalifikujących się do objęcia dotacją).

Pomoc ta udzielana jest na zasadach określonych w rozporządzeniu w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa⁷.

Termin składania wniosków na udzielenie dotacji upływa **30 czerwca 2024 r.**

⁷ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170, z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 1562);

3. Czy w zakresie pomocy finansowej dla rolników, rząd planuje podjąć działania lub ustanowić programy pomocowe? Jeśli tak, to jakie programy i działania, z jakim budżetem oraz kto będzie uprawniony do korzystania z nich?

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.)⁸ producenci rolni, w tym producenci zajmujący się chowem i hodowlą zwierząt, mogą skorzystać z następujących form wsparcia:

🚦 preferencyjne kredyty m.in. na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej:

Kwota kredytu nie może przekroczyć:

a) 80% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 5 mln zł, w przypadku inwestycji realizowanych w gospodarstwie rolnym,

b) 70% wartości nakładów inwestycyjnych i wynosić więcej niż 8 mln zł w przypadku inwestycji realizowanych w dziale specjalnym produkcji rolnej. Kredyty udzielane są przez banki współpracujące z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Oprocentowanie kredytu na realizację inwestycji jest zmienne i nie może wynosić więcej niż stopa referencyjna WIBOR 3M powiększona o nie więcej niż 2,5 punktu procentowego. Oprocentowanie należne bankowi częściowo jest płacone przez kredytobiorcę, a częściowo przez Agencję.

🚦 kredyty na utrzymanie płynności finansowej (linia UP) w celu poprawy płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy:

Kredyty te zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą być udzielane nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r.

Pomoc polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych producentowi rolnemu na uregulowanie zobowiązań finansowych związanych z prowadzeniem działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym oraz ponoszenie przez producentów rolnych bieżących nakładów przyczyniających się do poprawy płynności finansowej.

Kwota kredytów udzielonych producentowi rolnemu nie może przekroczyć kwoty:

- **100 000 zł** – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni nie większej niż 50 ha użytków rolnych;

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, z późn. zm.);

- **200 000 zł** – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 50 ha i nie większej niż 100 ha użytków rolnych;

- **400 000 zł** – gdy producent rolny prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych. Oprocentowanie należne bankowi płacone przez kredytobiorcę wynosi 2% .

pomoc finansowa do zakupu buhaja:

Dotacja przysługuje producentowi rolnemu, który zakupił w roku złożenia wniosku o udzielenie pomocy lub w roku poprzedzającym rok złożenia takiego wniosku co najmniej jednego czystorasowego buhaja rasy mięsnej w wieku powyżej 13 miesięcy, dla którego wystawiono świadectwo zootechniczne, o którym mowa w art. 30 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylającego niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt (Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 66, z późn. zm.353).

Pomocą może zostać objęty zakup buhaja od 2024 r. Pomoc, ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie i udzielana będzie zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1408/2013 oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Wysokość pomocy ustala się jako iloczyn kwoty 5000 zł i liczby zakupionych buhajów nie większej niż iloraz średniej liczby krów w gospodarstwie i liczby 15.

Wniosek można złożyć w biurze powiatowym ARiMR najpóźniej do 30 listopada danego roku, na właściwym formularzu udostępnionym przez Agencję na jej stronie internetowej.

pomoc dla producentów trzody chlewnej na refundację 100% wydatków poniesionych na działania związane z bioasekuracją:

Pomoc jest udzielana na:

- zakup mat dezynfekcyjnych;
- zakup sprzętu do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych;
- zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego;
- zabezpieczenie budynków, w których są utrzymywane świnię, przed dostępem zwierząt domowych;
- przebudowę lub remont pomieszczeń w celu utrzymywania świń w gospodarstwie w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których

są utrzymywane inne zwierzęta kopytne - w przypadku gospodarstwa, w którym utrzymuje się średniorocznie nie więcej niż 50 sztuk świń.

Pomoc ma charakter pomocy de minimis w rolnictwie.

Termin składania wniosków w danym roku kalendarzowym minister właściwy do spraw rolnictwa ogłasza na stronie internetowej urzędu obsługującego tego ministra najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania tych wniosków.

 pomoc na finansowanie lub dofinansowanie kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie, ponoszonych przez producenta rolnego prowadzącego gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej, będącego mikroprzedsiębiorcą, małym albo średnim przedsiębiorcą w rozumieniu załącznika nr 1 do rozporządzenia 2022/2472:

Pomoc udzielana jest do wysokości:

- 100% kosztów zbioru i transportu każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie;

- 100% kosztów unieszkodliwienia każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce lub kozy, podlegającej badaniu w kierunku zakaźnych encefalopatii zwierząt (TSE) zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii (Dz.Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289);

- 75% kosztów unieszkodliwienia każdej sztuki padłego zwierzęcia gospodarskiego z gatunku bydło, owce lub kozy, niepodlegającej badaniu w kierunku zakaźnych encefalopatii zwierząt (TSE) zgodnie z przepisami rozporządzenia wymienionego w pkt 2, lub z gatunku świnie lub konie.

Kwota jaką ewentualnie będą zobowiązani zapłacić rolnicy zależy od wieku i gatunku padłego zwierzęcia. Pomoc udzielana jest za pośrednictwem podmiotów utylizacyjnych.

 pomoc suszowa:

Odnosząc się do kwestii pomocy suszowej, informuję, że producenci rolni, w których gospodarstwach rolnych powstały szkody spowodowane wystąpieniem w 2023 r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym suszy w wysokości powyżej 30% średniej rocznej produkcji roślinnej mogli składać wnioski o pomoc w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od 29 lutego do 15 marca 2024 r.

Obecnie trwa wydawanie decyzji i wypłata pomocy dla producentów rolnych. Do 9 maja 2024 r. pomoc otrzymało ponad 66,6 tys. producentów rolnych na kwotę 499,5 mln zł.

dopłaty do składek ubezpieczenia:

W ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 w ramach interwencji związanej z dopłatami do składek ubezpieczenia, zaplanowano 70% refundację kosztów zakupu ubezpieczenia zwierząt chorób zwalczanych zgodnie z przepisami unijnymi.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 marca 2024 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem w formie wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 355), producenci świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu będą mogli wnioskować do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o refundację 70% składki ubezpieczenia od ryzyka strat w dochodach w produkcji świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu spowodowanych wystąpieniem chorób zakaźnych zwierząt.

Dofinansowanie ma formę 70% dopłaty do opłaconej składki, pod warunkiem że z umowy lub polisy wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia szkód, które wyniosą ponad 20% dochodu albo średniej rocznej produkcji zwierząt gatunków: *świnia, bydło, owca, koza lub koń*, lub *drobiu* z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wartości dochodu albo produkcji tych zwierząt, ustalanej na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wartość prowadzonej produkcji zwierząt tych gatunków albo produkcji tych zwierząt zadeklarowanej w umowie ubezpieczenia przez rolnika – w przypadku gdy działalność rolnicza w zakresie produkcji tych zwierząt nie była prowadzona w okresie poprzedzającym rok zawarcia umowy ubezpieczenia.

Pomoc będzie wypłacana przez Agencję w terminie 30 dni od dnia wydania przez kierownika biura powiatowego Agencji decyzji o przyznaniu pomocy na rachunek producenta rolnego wskazany przez niego w ewidencji producentów, o której mowa w przepisach o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Terminy składania elektronicznych wniosków o przyznanie pomocy będą ogłaszane przez Prezesa Agencji dwa razy w roku na 14 dni przed rozpoczęciem terminu składania wniosków na stronie internetowej administrowanej przez Agencję, co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu krajowym oraz w siedzibie Agencji, oddziałów regionalnych i biur powiatowych Agencji.

Pierwszy nabór dotyczący interwencji „Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich” w ramach wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, planowany jest w październiku 2024 r.

4. Czy Ministerstwo planuje wdrożenie programów pomocowych ze środków krajowych dla hodowców zwierząt, w szczególności trzody chlewnej? Jeśli tak, to jakie wsparcie jest planowane i jakie będą zasady tych programów?

Dostrzegając szczególne trudności, których doświadczają rolnicy utrzymujący zwierzęta, w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR) - w ramach płatności bezpośrednich - przewidziane zostało wsparcie do zwierząt we wszystkich dopuszczonych przepisami UE sektorach, tj. wołowiny i cielęciny (płatności do bydła), mleka i przetworów mlecznych (płatności do krów), mięso baranie i mięso kozie (płatności do owiec i płatności do kóz). Płatności te mają charakter powszechny, są skierowane do wszystkich hodowców bydła, owiec i kóz w całym kraju i do wszystkich ras.

🚦 płatności do bydła i płatności do krów:

W przypadku płatności do bydła i płatności do krów wprowadzone zostały pewne zmiany w porównaniu do rozwiązań obowiązujących od 2022 r. Mianowicie, z uwagi na specyficzne trudności, jakich doświadczają rolnicy z województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest niższa od średniej krajowej (tj. lubelskiego, łódzkiej, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego) mogą oni ubiegać się o wsparcie posiadając tylko 1 szt. kwalifikujących się zwierząt (w pozostałych województwach – tak jak do 2022 r., co najmniej 3 szt.). Pozostałe warunki (maksymalna liczba sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności – 20 szt. w przypadku obu płatności, wiek nieprzekraczający 24 miesięcy – w przypadku płatności do bydła wiek nie ponad 24 miesiące – w przypadku płatności do krów) nie uległy zmianie.

🚦 płatności do owiec:

Wsparcie do owiec przysługuje rolnikom posiadającym co najmniej 10 maciorek owczych w wieku co najmniej 12 miesięcy. Płatność ta przyznawana jest do wszystkich kwalifikujących się zwierząt (maciorek owczych) w gospodarstwie (brak limitu).

🚦 płatności do kóz:

Natomiast wsparcie do kóz przysługuje rolnikom posiadającym co najmniej 5 samic kozy w wieku co najmniej 12 miesięcy. Wsparcie wypłacane jest do wszystkich kwalifikujących się zwierząt (samic kóz) w gospodarstwie.

Szczegółowe informacje dotyczące płatności do zwierząt w kampanii 2023 r. zostały przedstawione w poniższej tabeli.

*Tabela: Dane dotyczące płatności związanych z produkcją do zwierząt w kampanii 2023 r.**

Rodzaj płatności	Liczba wnioskujących	Wnioskowana liczba szt.	Stawka [PLN]	Koperta finansowa
------------------	----------------------	-------------------------	--------------	-------------------

	[tys.]	zwierząt [tys.]		[mln PLN]
Płatność do bydła	196,4	2 300,4	343,46	787,3
Płatność do krów	151,6	1 604,5	439,41	703,9
Płatność do owiec	3,6	194,0	116,44	21,5
Płatność do kóz	1,3	27,0	47,84	1,2

* Dane ARiMR do ustalenia stawek płatności bezpośrednich za 2023 r.

Ogółem w latach 2024-2027 na wsparcie do zwierząt Polska zmierza przeznaczyć ok. 1,37 mld EUR (w tym ok. 714,3 mln EUR na płatności do bydła, ok. 631,7 mln EUR na płatności do krów, ok. 19,4 mln EUR na płatności do owiec oraz ok. 1,1 mln EUR na płatności do kóz).

5. Postulat zwiększenia pułapu DJP/gospodarstwo do jakiego rolnikom przysługuje wsparcie do produkcji zwierzęcej do poziomu 450 DJP/gospodarstwo. Czy rząd planuje działania w tym zakresie?

W przypadku wsparcia związanego z produkcją, realizowanego w ramach płatności bezpośrednich, nie stosuje się pułapu DJP w przeliczeniu na gospodarstwo. Wsparcie to przysługuje do każdej sztuki kwalifikującego się do płatności zwierzęcia.

Natomiast w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt, realizowanego w ramach PS WPR, płatność dobrostanowa dla rolników przystępujących do ekoschematu Dobrostan zwierząt przyznawana jest z zastosowaniem poniższych progów degresywności:

- do 100 DJP - 100% płatności,
- powyżej 100 DJP do 150 DJP - 75% płatności,
- powyżej 150 DJP - brak płatności.

Ekoschemat Dobrostan zwierząt został skonstruowany w oparciu o zgłaszane przez rolników postulaty, które zostały ujęte w zatwierdzonym w dniu 31 sierpnia 2022 r. przez Komisję Europejską Planie Strategicznym WPR na lata 2023-2027. Na wniosek organizacji reprezentujących m.in. producentów trzody chlewnej, bydła mięsnego, bydła mlecznego czy drobiu, w celu ukierunkowania wsparcia na małe i średnie gospodarstwa rolne, wprowadzono w ekoschemacie Dobrostan zwierząt degresywność, według której płatność dobrostanowa w obrębie danej grupy technologicznej zwierząt (np. lochy, tuczniki, krowy mleczne czy opasy) przyznawana jest do 150 DJP/gospodarstwo.

Należy jednak zaznaczyć, że degresywność płatności dobrostanowej w ramach obowiązującego PS WPR, nie dotyczy płatności do zwierząt utrzymywanych w systemie rolnictwa ekologicznego oraz płatności do loch lub tuczników utrzymywanych w ramach krajowego systemu jakości QAFP, jeżeli rolnik ubiega się o te płatności na uproszczonych zasadach oraz płatności w ramach praktyki

polegającej na utrzymywaniu zwierząt zgodnie z wymogami krajowych systemów jakości QAFP i QMP.

W przypadku zwiększenia poziomu DJP należy mieć na uwadze, że budżet ekoschematów, w tym ekoschematu Dobrostan zwierząt, jest ściśle określony, a objęcie wsparciem większej liczby zwierząt wiąże się ze zwiększeniem zapotrzebowania na środki. Budżet przeznaczony na ekoschematy stanowi minimum 25% kwoty płatności bezpośrednich/rok. Mając na uwadze wprowadzenie nowej płatności w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt oraz planowany nowy ekoschemat Grunty wyłączone z produkcji, a także większe zainteresowanie rolników wnioskowaniem o ekoschemat Dobrostan zwierząt (w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku rolnicy złożyli o ok. 30% więcej wniosków), należy szczegółowo przeanalizować możliwości budżetowe dokonywania zmian w zakresie progów degresywności. Ponadto wymagałoby to także akceptacji Komisji Europejskiej zmian PS WPR w tym zakresie.

6. Rolnicy domagają się m.in. działań mających na celu ustanowienia taryfy energetycznej dla rolnictwa. Czy w zakresie ww. propozycji rolników, rząd planuje podjąć jakieś działania lub ustanowić programy pomocowe?

Zasady ustanawiania taryf w obrocie energią elektryczną reguluje rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie sposobu kształtowania i kalkulacji taryf oraz sposobu rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz. U. z 2022 poz. 2505, z późn. zm.).

Organem właściwym w tym zakresie jest Minister Klimatu i Środowiska, który zgodnie z art. 7a ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2512, z późn. zm.) jest odpowiedzialny m.in. za kreowanie polityki energetycznej państwa oraz sprawy związane z rynkami energii, surowców energetycznych i paliw.

7. Czy rząd pracuje nad rozwiązaniami proponowanymi przez rolników w zakresie obniżenia lub anulowania drugiej raty podatku rolnego za rok 2024 lub w skazania magazynu, do którego rolnicy będą mogli opłacić równowartość podatku rolnego w formie płodów rolnych, zgodnych z cennikiem GUS? Jeśli tak, to jakie działania są planowane i kiedy oraz na jakich zasadach rolnicy będą mogli otrzymać pomoc?

Aktualnie przygotowany jest na posiedzenie Stałego Komitetu Rady Ministrów projekt ustawy o pomocy producentom rolnym w zapłacie części podatku rolnego za 2024 r., który był przedmiotem uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych.

W projekcie ustawy proponuje się, że część zapłaty IV raty podatku rolnego za 2024 r. nastąpi ze środków budżetu państwa na podstawie wniosku o pomoc złożonego przez producentów rolnych do urzędu gminy/miasta lub producenci rolni otrzymają częściową refundację na rachunek bankowy, wskazany we wniosku

o pomoc, w przypadku dokonania zapłaty w całości podatku rolnego za 2024 r. do dnia złożenia wniosku o pomoc.

Resortem odpowiedzialnym za przygotowanie rozwiązania jest Ministerstwo Finansów.

Odnosząc się do podniesionej kwestii umożliwienia producentom rolnym dokonywania płatności z tytułu podatku rolnego na rzecz organów podatkowych w formie płodów rolnych należy zauważyć, że zgodnie z ustawą z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym⁹ oraz ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹⁰ uregulowanie zobowiązań (w tym zaległości) z tytułu podatku rolnego może następować, co do zasady, wyłącznie w formie pieniężnej (gotówką lub bezgotówkowo).

Wyjątkami od tej zasady są instytucja wygaśnięcia zobowiązania podatkowego w wyniku przeniesienia własności rzeczy lub praw majątkowych na Skarb Państwa, gminę, powiat czy województwo (w zależności czyjego budżetu podatek stanowi dochód)¹¹ oraz możliwość zaspokojenia roszczeń z tytułu niezapłaconych w terminie podatków w drodze egzekucji z majątku podatnika (dłużnika).

Z uwagi na to, że podatek rolny stanowi dochód budżetu gminy, przeniesienie własności rzeczy lub praw majątkowych mogące prowadzić do wygaśnięcia zobowiązania podatkowego z tytułu tego podatku może nastąpić na wniosek dłużnika na podstawie umowy zawartej na piśmie między podatnikiem a wójtem lub burmistrzem (prezydentem miasta)¹².

8. Rozwiązanie problemów nadmiernego importu towarów rolno-spożywczych z Ukrainy i innych krajów pozaunijnych. Czy rząd wprowadzi kontyngenty lub system kaucyjny, a jeśli tak to na jakim etapie są działania rządu w tej sprawie?

W imporcie z Ukrainy do UE przed wybuchem wojny obowiązywały stawki celne wynikające z Układu o stowarzyszeniu UE-Ukraina i będącej jego częścią umowy o Pogłębionej i Kompleksowej Strefie Wolnego Handlu (DCFTA). Na mocy tej umowy cła UE na większość towarów ukraińskich zostały zniesione z wyjątkiem niektórych towarów rolnych, dla których liberalizacja ceł została ograniczona.

Ograniczenie to w większości polega na ustanowieniu bezcłowych kontyngentów taryfowych (TRQ), po przekroczeniu których import nadal jest możliwy, ale podlega unijnym stawkom celnym obowiązującym poza kontyngentami (erga omnes).

Obecnie wszelkie cła, które miały jeszcze zastosowanie zgodnie z Układem o stowarzyszeniu, zostały jednostronnie i czasowo zawieszono po przyjęciu przez UE w 2022 r. autonomicznych środków handlowych (ATM). Zawieszenie dotyczy również TRQ i ceł, które obowiązywały po ich przekroczeniu.

⁹ Art. 6 i nast. ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 333 oraz z 2023 r. poz. 1450), dalej: u.p.r.;

¹⁰ Art. 59 i nast. ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.), dalej: u.O.p.;

¹¹ o której mowa w art. 66 u.O.p.;

¹² Art. 66 u.O.p.;

MRiRW od kilku miesięcy zabiegało o modyfikację rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ATM, aby wyłączyć z niego towary najbardziej wrażliwe (tj. wrócić do kontyngentów taryfowych i ceł wynikających z umowy DCFTA) oraz aby wzmocnić i przyspieszyć przepisy dotyczące możliwości wprowadzenia przez Komisję Europejską (KE) środków ochronnych ograniczających bezcłowy import z Ukrainy.

Nie wszystkie z naszych postulatów dotyczących rozporządzenia ATM zostały uwzględnione. Jednak w wyniku naszej aktywności mają być przyjęte rozwiązania wzmacniające ochronę sektora rolnego w porównaniu z obecnym stanem prawnym. Dla najbardziej wrażliwych produktów takich jak cukier, jaja czy mięso drobiowe, a także owies, niektóre przetwory zbożowe oraz miód, przewidziany jest automatyczny mechanizm przywrócenia przez Komisję Europejską kontyngentów taryfowych (TRQ) i ceł zgodnych z Układem o stowarzyszeniu UE-Ukraina, jeśli import Ukrainy przekroczy średnią z okresu referencyjnego (II połowa 2021, całe lata 2022 i 2023). W przypadku wszystkich produktów objętych ATM (tj. nie w pełni zliberalizowanych w umowie stowarzyszeniowej z Ukrainą), w razie gdyby import powodował zakłócenia na rynku, kraje członkowskie będą mogły wnioskować do KE o przywrócenie ceł lub przyjęcie innych środków ograniczających import.

Podkreślić należy, że w dalszym ciągu obowiązuje zakaz importu z Ukrainy kukurydzy, pszenicy, rzepaku i słonecznika oraz niektórych produktów ich przetwórstwa wprowadzony przez Polskę od 16 września 2023r. Polska wprowadziła ten zakaz po tym, jak Komisja Europejska odmówiła przedłużenia podobnych unijnych środków stosowanych wcześniej w imporcie z Ukrainy do Polski, Słowacji, Węgier, Rumunii i Bułgarii. Decyzja Polski o jednostronnym przedłużeniu i rozszerzeniu zakresu towarowego zakazu jest kwestionowana zarówno przez KE, jak i Ukrainę. Może się wiązać z negatywnymi konsekwencjami w postaci wszczęcia wobec naszego kraju postępowania naruszeniowego na wniosek KE lub podmiotu gospodarczego. Może też prowadzić do działań odwetowych strony ukraińskiej w postaci barier w dostępie do rynku ukraińskiego dla polskiego eksportu (Ukraina już zaskarżyła omawiany zakaz do WTO).

W związku z tym, Polska prowadzi rozmowy z Ukrainą na temat wypracowania dwustronnych zasad handlu, które byłyby akceptowalne dla Polski, dla KE i strony ukraińskiej, a jednocześnie zapobiegałyby nadmiernemu przywozowi towarów rolnych z Ukrainy i destabilizacji polskiego rynku rolnego. W celu usprawnienia i przyspieszenia rozmów do udziału w spotkaniach ministrów rolnictwa Polski i Ukrainy zaangażowane zostały także organizacje rolnicze z obu krajów.

Obowiązujący od 15 kwietnia 2023 r. do chwili obecnej zakaz przywozu produktów rolnych z Ukrainy (na początku pszenicy, kukurydzy, rzepaku i słonecznika, a obecnie również produktów ich przetwórstwa) obowiązuje bezterminowo. Dozwolony jest wyłącznie tranzyt tych produktów przez Polskę.

MRiRW prowadzi intensywny dialog ze stroną ukraińską. Dialog nakierowany jest na rozwiązanie bieżących problemów związanych z wymianą handlową produktami rolnymi. W wyniku uzgodnień ze stroną ukraińską m.in.: doprowadzono do sukcesywnego zmniejszania tranzytu najbardziej wrażliwych ukraińskich produktów (pszenicy, kukurydzy i rzepaku) przez terytorium Polski, czego oczekiwali protestujący rolnicy. W kwietniu br. tranzyt pszenicy, kukurydzy i rzepaku zmniejszył się 2-krotnie w stosunku do tranzytu w II połowie 2023 r. i wyniósł ok. 160 tys. ton (spadek o ok. 30% w porównaniu do marca 2024 r). Ponadto w wyniku rozmów ze stroną ukraińską Ukraina ograniczyła wywóz cukru na Polski rynek.

Nadzór nad tranzytem pełni Krajowa Administracja Skarbowa, która monitoruje tranzyty w systemie NCTS2 (nowy skomputeryzowany system tranzytowy) oraz ma wiedzę o terminie dostarczenia towarów do miejsca przeznaczenia czy też docelowym urzędzie celnym, do którego przesyłka ma być dostarczona.

Na przesyłki zboża jadącego tranzytem na granicy, służby KAS nakładają szczelne zamknięcia oraz plomby GPS. Kontroli podlega dokumentacja oraz towar. Towar może być rozładowany jedynie poza Polską lub w portach nadbałtyckich. W przypadku, gdy towar będzie przewożony tranzytem do innych p.cz. UE, zamknięcia urzędowe są zdejmowane w licencjonowanych punktach składowania zlokalizowanych w tych krajach docelowych. Wówczas zapis o przybyciu ładunku do zadeklarowanego miejsca, celem zdjęcia plomby, jest dostępny w systemie NCTS2 monitorującym tranzyt.

Nie jest możliwe objęcie towaru „zakazowego” procedurą dopuszczenia do obrotu w Polsce. Systemy informatyczne KAS odrzucają zgłoszenia celne dotyczące wprowadzenia tych towarów na polski rynek. Od momentu wprowadzenia zakazu przywozu do Polski niektórych produktów rolnych pochodzących z terytorium Ukrainy, organy celne nie wyraziły zgody, aby towary te zostały dopuszczone do obrotu na terytorium kraju.

Trzeba też pamiętać, że wprowadzenie kolejnych jednostronnych działań zakazowych dotyczących importu z Ukrainy bez zgody Komisji Europejskiej wiąże się z ryzykiem wszczęcia przez Komisję Europejską procedury naruszeniowej wobec Polski.

Poza tym wprowadzenie zakazu importu może również wywołać działania retaliacyjne (formalne lub nieformalne) ze strony Ukrainy w postaci objęcia importu z Polski restrykcjami. Retaliacje mogą dotyczyć towarów, które są istotne dla naszego eksportu na Ukrainę (np. produkty mleczarskie). Dlatego też jak wspomnieliśmy powyżej prowadzimy ze stroną ukraińską dialog mający na celu rozwiązywanie bieżących problemów.

W ramach przedłużenia autonomicznych środków handlowych w imporcie z Ukrainy do UE (ATM), które będą obowiązywały od 06.06.2024 r. do 05.06.2025 r., dzięki działaniom m.in. Polski, wzmocniono klauzule bezpieczeństwa. Np. dla najbardziej wrażliwych produktów tj. cukier, jaja, mięso drobiowe, czy niektóre zboża i produkty ich przetwórstwa, wprowadzono hamulec bezpieczeństwa - limit na beczłowy przywóz do UE z UA na poziomie średniego przywozu z okresu

obejmującego II połowę 2021 r. oraz lata 2022 i 2023. Oznacza to, że po przekroczeniu określonego limitu importu cukru, wprowadzone zostaną automatycznie ponownie cła importowe.

Niezależnie od tego Polska zabiega na forum UE, aby Ukraina, chcąc eksportować swoje produkty rolno-spożywcze do UE, dostosowała prawo ukraińskie do standardów produkcji w Unii Europejskiej.

9. Jaki jest status procedowanych przez UE umów o wolnym handlu z państwami trzecimi oraz jakie skuteczne działania Rząd RP zamierza podjąć na forum UE w tym zakresie?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi monitoruje stan negocjacji umów o wolnym handlu prowadzonych przez KE z krajami trzecimi. Zgłaszamy na bieżąco postulaty wprowadzenia do umów zapisów służących interesom sektora rolnego. Są to np. postulaty: ograniczenia liberalizacji ceł w przypadku towarów wrażliwych, uwzględnienia zapisów wprowadzających możliwość stosowania środków ochronnych na wypadek nadmiernego wzrostu importu, zagrażającego stabilności rynkowej, uzależnienia preferencji w dostępie do rynku UE od spełnienia przez importowane produkty unijnych standardów i wymogów produkcji rolnej, jak również eliminacji lub przynajmniej ograniczenia barier w dostępie do rynków krajów trzecich, na które napotyka polski eksport.

Te i inne postulaty zgłaszamy do wiodącego w sprawach handlu Ministerstwa Rozwoju i Technologii, które następnie prezentuje je w dyskusjach na forum UE właściwych dla Wspólnej Polityki Handlowej. Prezentujemy je również na forach właściwych dla rolnictwa.

MRiRW nie popiera zawarcia umów, co do których mamy obawy o ich możliwy negatywny wpływ na rolnictwo. Należy jednocześnie pamiętać, że za każdym razem decyzja w sprawie konkretnej umowy zapada na podstawie jej całościowej oceny i analizy bilansu zysków i strat. Umowy obejmują wiele sektorów gospodarki – nie tylko handel towarami rolnymi, ale również przemysłowymi, rybołówstwa, liberalizację rynku usług, zamówień publicznych i inne obszary.

Odnosząc się do projektu umowy z Mercosurem, informuję, że negocjacje **umowy o wolnym handlu UE-Mercosur** zasadniczo zakończyły się w 2019 r. Jak dotąd KE nie wystąpiła jednak z formalnym wnioskiem do Rady UE o zgodę na podpisanie tej umowy. Jeśli KE wystąpi z takim wnioskiem, to wiodące w sprawach handlowych Ministerstwo Rozwoju i Technologii przygotowuje stanowisko Rządu, które będzie uzgadniane międzyresortowo.

Zaznaczam jednak, że w okresie poprzedzającym zakończenie negocjacji dzięki staraniom grupy krajów członkowskich, w tym Polski, koncesje taryfowe dla Mercosuru na najbardziej wrażliwe towary rolne zostały ograniczone kontyngentami taryfowymi (TRQ).

Do projektowanej umowy wprowadzono również zapisy w sprawie klauzuli ochronnej, umożliwiające czasowe wycofanie koncesji w przypadku wzrostu importu powodującego szkodę dla produkcji UE. Niemniej jednak wciąż formułowane są poważne wątpliwości co do możliwego negatywnego wpływu umowy z punktu widzenia rynku rolnego UE oraz ochrony klimatu i środowiska w krajach Mercosur i w skali globalnej. Dlatego MRiRW nie popiera szybkiej finalizacji prac nad zawarciem tej umowy. Przed wystąpieniem przez KE z oficjalnym wnioskiem o podpisanie umowy z Mercosurem należy wyjaśnić wszelkie wątpliwości.

Jeśli chodzi o inne negocjowane umowy handlowe wymienione w postulatach rolników, informujemy, że negocjacje **umowy o wolnym handlu (FTA) z Australią** zostały zawieszono, natomiast **negocjacje z Indiami** są na początkowym etapie. Rynek indyjski jest chroniony wysokimi cłami, więc w wyniku tych negocjacji polscy eksporterzy towarów rolnych mogliby również uzyskać istotne korzyści.

10. Czy wzorem niektórych państw bałtyckich możliwe jest wprowadzenie takich ograniczeń przez Polskę? Czy rząd dysponuje analizami dotyczącymi możliwych skutków wprowadzenia przez Polskę takiego embarga?

W wyniku działań Polski i innych krajów UE o podobnym stanowisku Komisja Europejska zaproponowała 22 marca 2024 r. podniesienie ceł na przywóz do UE zbóż, nasion oleistych i produktów pochodnych z Rosji i Białorusi, w tym pszenicy kukurydzy, rzepaku. Realizacja tej propozycji będzie oznaczać wprowadzenie ceł wobec Rosji i Białorusi znacznie wyższych niż cła stosowane wobec któregośkolwiek innego partnera handlowego UE (znacznie przekraczających poziom wynikający z klauzuli najwyższego uprzywilejowania w WTO). KE jest zdania, że to działanie sprawi, iż import objętych tą regulacją produktów z obu krajów na rynek UE stanie się nieopłacalny, a więc będzie mieć efekt podobny do embarga. Projekt ten jest obecnie przedmiotem dyskusji. Polska popiera politycznie propozycję KE.

11. Jakie jest stanowisko rządu w zakresie przepisów tzw. odtwarzania natury? Jakie działania podjął rząd od momentu powołania w dniu 13 grudnia 2023 r. do dnia dzisiejszego w tej sprawie? Jakie jest stanowisko Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a jakie Ministerstwa Klimatu i Środowiska w tym zakresie?

22 czerwca 2022 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law) wraz z towarzyszącą mu oceną wpływu. Wniosek powiązany jest z Europejskim Zielonym Ładem, tj. unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030 „Przywracanie przyrody do naszego życia”.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska (MKiŚ), które jest resortem wiodącym i koordynującym wdrażanie przepisów projektu rozporządzenia na poziomie krajowym, zgłaszało negatywne stanowisko do zaproponowanych przepisów oraz

informowało o możliwych niekorzystnych dla rolników konsekwencjach wynikających z konieczności realizacji celów dotyczących odtworzenia ekosystemów rolniczych, w szczególności odtwarzania osuszonych torfowisk, zwiększenia liczebności ptaków i motyli krajobrazu rolniczego oraz odsetka gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności.

W wyniku uwag, m.in. Polski, złagodzone przepisy w zakresie ekosystemów rolnych i zwiększono elastyczność dla państw członkowskich. Jednak nowe przepisy nadal wskazują m.in. na potrzebę przywracania osuszonych torfowisk (co najmniej 30% osuszonych torfowisk do 2030 r., z czego co najmniej 1/4 musi zostać nawodniona). Dodano również zapisy zapewniające dobrowolny charakter zobowiązań z zakresu nawodnień względem rolników. W przypadku ponownego nawadniania osuszonych torfowisk, umożliwiono obniżenie celów ze względu na znaczący negatywny wpływ, np. na infrastrukturę lub interes publiczny.

Przepisy odnoszące się do odtwarzania przyrody są ściśle powiązane z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030, która stanowi trzon ochrony przyrody w UE.

27 lutego 2024 roku Parlament Europejski przyjął rozporządzenie o odbudowie zasobów przyrodniczych.

Odbudowa przyrody jest jednym z priorytetów unijnych i krajowych w związku ze stale pogarszającym się stanem zasobów natury. Populacje różnych gatunków zwierząt i roślin oraz obszary, na których żyją ulegają degradacji, co wiąże się z poważnymi dalekosiężnymi konsekwencjami. Znaczenie różnorodności biologicznej i jej wpływu na prawidłowe funkcjonowanie wszystkich ekosystemów oraz bezpieczeństwo i rozwój społeczeństwa są niepodważalne i bezsporne. Ochrona i odbudowa ekosystemów są kluczowe dla zapewnienia równowagi przyrodniczej oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska zgadza się z potrzebą wprowadzenia skutecznych środków ochrony i odbudowy zasobów przyrodniczych. Rada Ministrów 19 marca br. zdecydowała, że projekt unijnego rozporządzenia nie sprostął oczekiwaniom społecznym, w szczególności odnoszącym się do postulatów podnoszonych przez rolników. Tym samym w swoich założeniach nie uchronił się przed rozbieżnościami celów zgłaszanych przez różne państwa członkowskie mimo wprowadzenia bardzo elastycznych regulacji odnoszących się m.in. do nawadniania torfowisk.

Uzasadnione wątpliwości związane z przyjęciem założeń projektu rozporządzenia budziły również kwestie finansowania. Należy pamiętać, że stanowiska prezentowane na Radzie UE nie są stanowiskami pojedynczego resortu, czy resortów, ale kraju i ich zadaniem jest uwzględnienie szerokiej gamy potrzeb i uwarunkowań wszystkich grup społecznych.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska ma nadzieję, że prace nad projektem będą podejmowane w celu osiągnięcia bardziej satysfakcjonującego kompromisu dla wszystkich 27 państw i wprowadzenia takich regulacji, które pozwolą zrealizować ambitne i społecznie akceptowane cele dotyczące odtwarzania natury, a zawarte

w Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 r. - Przywracanie przyrody do naszego życia.

Pomimo wprowadzonych uproszczeń, przepisy ww. rozporządzenia budzą nadal duże obawy środowiska rolniczego, w szczególności w zakresie celu dotyczącego ponownego odtworzenia osuszonych torfowisk, m.in. poprzez obowiązkowe nawodnienia. Rolnicy sprzeciwiają się kolejnym ograniczeniom w zakresie możliwości użytkowania przestrzeni rolnej i podkreślają podstawową funkcję rolnictwa, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego obywateli. Z tego względu na posiedzeniu Rady UE w dniu 25 marca 2024 r. Polska miała zagłosować przeciwko przyjęciu tych przepisów. Jednak Prezydencja belgijska odłożyła to głosowanie. Obecnie nie jest znany termin zakończenia prac nad tym projektem rozporządzenia.

12. *Postulat odejścia od pomysłu oparcia systemu decyzji kredytowych i inwestycyjnych o wyliczany dla produktów wytwarzanych w gospodarstwach ślad węglowy:*

Pierwsze sformalizowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym zostały podjęte na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ, które 25 września 2015 r. przyjęło Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, której podstawowym celem jest zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy. W ślad za Agendą 2030, zostało zawarte tzw. Porozumienie Paryskie, zatwierdzone przez UE w dniu 5 października 2016 r., którego celem jest podjęcie bardziej zdecydowanych działań w związku ze zmianą klimatu, między innymi przez zapewnienie zgodności przepływów finansowych z dążeniem do niskiego poziomu emisji gazów cieplarnianych i rozwoju odpornego na zmiany klimatu.

W zbliżonym czasie Komisja Europejska podjęła inicjatywę na rzecz zrównoważonego finansowania, która zakłada między innymi zwiększenie zaangażowania rynku finansowego w zrównoważony wzrost. Inicjatywa ta ma sprzyjać eliminacji wykluczenia społecznego oraz pozwolić na uwzględnienie na rynku finansowym – na przykład podczas podejmowania decyzji inwestycyjnych – czynników z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ang. Environmental, Social and Governance; ESG). W kontekście polityki UE zrównoważone finansowanie rozumiane jest jako finansowanie wspierające wzrost gospodarczy przy jednoczesnym zmniejszeniu presji na środowisko oraz uwzględnieniu aspektów społecznych i tych związanych z zarządzaniem.

W odpowiedzi na rosnące oczekiwania inwestorów dotyczące możliwości uwzględniania aspektów środowiskowych w produktach inwestycyjnych oraz dążąc do realizacji celów klimatycznych, na poziomie UE wprowadzono pakiety regulacyjne z zakresu ESG. Pierwszym z nich był tzw. pakiet Sustainable Finance, którego głównym celem jest zapewnienie, aby kwestie związane z czynnikami ESG stały się

centralnymi elementami systemu finansowego, a gospodarka europejska została przekształcona w bardziej ekologiczny i odporny na zmiany klimatu system o obiegu zamkniętym. W kwestii raportowania niefinansowego firm inwestycyjnych, obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych (SFDR), które ma na celu zwiększenie przejrzystości i odpowiedzialności w sektorze finansowym poprzez umożliwienie uwzględnienia w decyzjach inwestycyjnych kryteriów zrównoważonego rozwoju. Należy jednak zauważyć, że regulacje te mają na celu wprowadzenie przedmiotowej możliwości, natomiast nie stanowią dla inwestora obliiga, gdyż ostateczne decyzje inwestycyjne mogą być oparte o różnorodne czynniki, takie jak strategia inwestycyjna, profil ryzyka, czy cele inwestycyjne.

Podobnie jeśli chodzi o banki, które udzielając kredytów zobowiązane są do przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów prawa, a także wydawanych przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) rekomendacji wystosowanych do tych podmiotów. Ogólne zasady udzielania kredytów przez banki zostały uregulowane w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, która tworzy ramy prawne dla funkcjonowania banków w Polsce. Prawo bankowe nie zawiera szczegółowych regulacji odnoszących się do postępowania banków wobec producentów rolnych.

Zgodnie z art. 70 Prawa bankowego bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy, przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności. Kredytobiorca ma również obowiązek umożliwić podejmowanie przez bank czynności związanych z oceną sytuacji finansowej i gospodarczej oraz kontrolę wykorzystania i spłaty kredytu.

Jednocześnie banki na wniosek kredytobiorcy ubiegającego się o kredyt przekazują, w formie pisemnej, wyjaśnienie dotyczące dokonanej przez siebie oceny zdolności kredytowej wnioskującego. Wyjaśnienie obejmuje informacje na temat czynników, w tym danych osobowych wnioskującego, które miały wpływ na dokonaną ocenę zdolności kredytowej. Kredytobiorca może złożyć ww. wniosek do banku w terminie do roku od dnia otrzymania takiej oceny zdolności kredytowej. Odpowiedź na wniosek powinna być udzielona niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku (art. 70a Prawa bankowego). Banki zobowiązane są także przestrzegać wydawanych przez KNF rekomendacji. Jedną z nich jest Rekomendacja T dotycząca zbioru zasad dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych. Głównym celem Rekomendacji T jest zachowanie wymogów stabilności i ostrożności przejawiających się między innymi uwzględnieniem w polityce kredytowej długoterminowej perspektywy zarządzania

ryzykiem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka kredytowego. W szczególności banki zobowiązane są zachować niezbędny obiektywizm i konserwatyzm w zakresie parametrów przyjmowanych do oceny zdolności kredytowej.

Bank dokonując oceny zdolności kredytowej konsumenta zobowiązany jest do prawidłowej identyfikacji i pomiaru ryzyka oraz określenia poziomu akceptowalnego ryzyka. Rekomendacja T stanowi także, że przy ustalaniu parametru przyjmowanego do oceny zdolności kredytowej, bank powinien zadbać o ich obiektywny charakter wykazując zasadność przyjęcia ich na danym poziomie poprzez odniesienie się do potwierdzonych w analizach i badaniach wielkości. Dodatkowo, z postanowień przywoływanej Rekomendacji wynika konieczność zapewnienia przez bank wiarygodnych informacji na potrzeby procesu kredytowego jako składowych wpływających bezpośrednio na jego jakość. Wiarygodność oceny wynika m.in. z możliwości pozyskania przez bank obiektywnych danych, w tym ze źródeł zewnętrznych, pozwalających na weryfikację deklaracji i oświadczeń składanych przez kredytobiorcę.

Pomijając powyższe należy wskazać, że po stronie banków nie istnieje ustawowy obowiązek udzielania kredytów. Bank samodzielnie dokonuje oceny zdolności kredytowej, gdyż to bank ponosi ryzyko związane z oferowanymi produktami. Należy także zauważyć, że banki udzielając kredytów kierują się oceną ryzyka kredytowego, a tworząc modele scoringowe dla klientów banki określają różne parametry, na podstawie których dokonują oceny zdolności kredytowej. Ocena ta dotyczy transakcji na tle całego portfela kredytowego kredytodawcy i jego skutków dla kredytodawcy jako całości. Możliwa jest zatem sytuacja, w wyniku której banki prowadzące różną politykę kredytową wydadzą dla tego samego podmiotu różne decyzje kredytowe.

Podsumowując, Ministerstwu Finansów nie są znane powszechnie obowiązujące przepisy prawa, które uzależniałby udzielenie kredytu, czy podjęcia decyzji inwestycyjnej od wyliczeń na podstawie śladu węglowego. W związku z tym, choć emisje dwutlenku węgla/ślądu węglowego mogą być uwzględniane w procesie podejmowania decyzji finansowych, nie są one jedynym czynnikiem decyzyjnym. Oznacza to, że mimo rosnącego znaczenia zrównoważonego rozwoju, decyzje te w chwili obecnej nie są obciążone prawnym wymogiem uwzględniania śladu węglowego kredyto/pożyczkobiorcy i pozostają do wyłącznej decyzji banku lub inwestora.

13. Odpowiedni dobór kadr decydujących o kierunkach rozwoju produkcji rolnej w Polsce. Czy rząd planuje podjąć w ww. zakresie jakieś działania?

Jeśli chodzi o kadre kierowniczą ministerstwa, ministra powołuje Prezes RM, zaś wiceministrów powołuje Prezes RM na wniosek ministra.

Stosunek pracy osób zatrudnionych na kierowniczych stanowiskach w jednostkach podległych lub nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nawiązuje się na podstawie powołania w przypadkach określonych w odrębnych przepisach - ustawach.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przed powołaniem kandydata, kieruje się przepisami ustaw, które określają kryteria i wskazują wymogi jakie osoba powoływana na dane stanowisko kierownicze powinna spełniać. Dotyczą one m.in. odpowiedniego wykształcenia, stażu pracy (w tym stażu na stanowiskach kierowniczych), kompetencji kierowniczych, doświadczenia zawodowego, a także wiedzy z zakresu zadań realizowanych przez daną jednostkę.

Spełnienie wymaganych kryteriów formalnych oraz merytorycznych przez kandydatów na dane stanowisko podlega weryfikacji i jest podstawą wyboru najbardziej kompetentnych osób na stanowiska kierownicze.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesław Siekierski
/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych
